



# Välfärd, hälsa och säkerhet inom social- och hälsovårdstjänsterna

## VAD?

Enligt lagen svarar välfärdsområdet för ordnandet av social- och hälsovården inom sitt område (8 § i 612/2021). Välfärdsområdena och kommunerna ska samarbeta för att främja invånarnas hälsa, välfärd och säkerhet (HYTETU) samt stöda varandra med sin information och sakkunskap (7 § i 612/2021). Främjande av HYTETU inom social- och hälsovården är en målmedveten och omfattande verksamhet vars mål är att främja och skydda hälsan, påverka hälsans bakgrundsfaktorer samt förebygga sjukdomar, olycksfall och andra problem.

## VARFÖR?

Välmående och friska invånare bidrar till områdets livskraft. I lagen om välfärdsområden (41 § i 611/2021) fastställs att välfärdsområdet ska ha en strategi, i vilken välfärdsområdesfullmäktige beslutar om de långsiktiga målen för välfärdsområdets verksamhet och ekonomi. Arbetet som främjar HYTETU ska synas i välfärdsområdets strategiska mål och konkretiseras i arbetet. Förebyggande arbete är ofta billigare än korrigerande arbete. Verksamheten kan flytta eller minska behovet av tunga tjänster.

## HUR?

Ett fungerande HYTETU-främjande mellan välfärdsområdet, kommunerna och andra aktörer förutsätter att regionala strukturer har skapats för verksamheten samt att ansvariga instanser och resurser har definierats. HYTETU ska ingå i ekonomi- och verksamhetsplanerna samt i de olika enheternas praktiska verksamhet. Välfärdsområdet ska också främja organisationernas verksamhetsförutsättningar och möjligheter att påverka. Det ska finnas praxis som baserar sig på bevis eller som har konstaterats vara effektiva. I beslutsfattandet ska välfärdsområdena beakta beslutens uppskattade konsekvenser för människornas välfärd och hälsa enligt befolkningsgrupp.

### De mest effektiva åtgärderna görs i samarbete

Enbart social- och hälsovårdens åtgärder räcker inte till, utan det behövs ett omfattande och nära samarbete med välfärdsområdet, kommunerna och organisationerna samt andra aktörer. De mest effektiva åtgärderna vidtas ofta i samarbete med olika aktörer. De kan vara avtalsbaserade tjänster där välfärdsområdet och kommunerna kommer överens om till exempel produktionen av tjänster inom motionsrådgivning. Till exempel är verksamheten Arkeen Voimaa en evidensbaserad gruppverksamhetsmodell för egenvård för vuxna. Äldre personers välfärd och funktionsförmåga främjas och stöds bland annat i samarbete med idrottsväsendet och organisationer.

## Främjande av välfärd, hälsa och säkerhet som en del av social- och hälsovårdstjänsterna

Främjandet av HYTETU kan delas in i tre delar: främjande arbete, förebyggande arbete och stöd i vardagen.



\*I modellen Stiglitz-kommissionens delområden inom hälsa och välfärd

Bilden visar delfaktorer för människornas välfärd i vardagen och klientens serviceväg inom social- och hälsovårdstjänsterna. Bilden följer Stiglitz strukturerade mönster med dimensioner för hälsa och välfärd. Mer information: [Den övergripande arkitekturen för främjande av hälsa och välfärd](#) (på finska).

### Främjande och förebyggande arbete

Genom främjande och förebyggande åtgärder påverkar man individen, samhället och livsmiljön. Det främjande arbetet utförs i människornas vardagsmiljö innan de är klienter hos social- och hälsovårdstjänsterna. Målet med arbetet är att förhindra att problem uppstår och fördjupas. Digitala tjänster som är lätta att använda, som Omaolo, stöder invånarna i deras självständiga främjande av HYTETU.

Främjande och förebyggande social- och hälsovårdstjänster är en integrerad del av social- och hälsovården, såsom elevhälsan, livsstilshandledningen samt olika gruppverksamheter. Främjandet av psykisk hälsa och det förebyggande rusmedelsarbetet hör också till kommunernas uppgifter. Bedömningen av servicebehovet och styrningen inom social- och hälsovården främjar välfärden och hälsan.

Förebyggande verksamhet inom den specialiserade sjukvården är till exempel verksamhetsmodellen för att få patienter att hållas rökfria före operationer och förebyggande av undernäring och fallolyckor. HYTETU-arbete inom social- och hälsovårdstjänsterna är också cancerscreeningar, vaccinationer samt hälsoundersökningar för arbetslösa och närståendevårdare. Inom barnrådgivningstjänsterna samt skol- och studerandehälsovården kan man tidigt identifiera barnets och familjens stödbehov samt erbjuda dem stöd. Barnskyddet använder en relationsbaserad systemisk handlingsmodell där problemlösningen sker multiprofessionellt tillsammans med klienten.

### Social- och hälsovårdstjänster som stöd i vardagen

Invånarna stöds i deras vardagsmiljö till exempel genom en bedömning av servicebehovet, remisspraxis eller tillgänglighet. Säkerheten i vardagen främjas också i samarbete med räddningsverket, till exempel i arbetet med att förebygga olyckor eller i beredskapen för störningssituationer och undantagsförhållanden.

#### Mer information

##### [Ledning av social- och hälsovårdstjänster](#) [Främjande av hälsa och välfärd](#)

Verktyg för att utveckla HYTETU-arbetet

- [THL:s visare för hälsofrämjande verksamhet](#)
- [THL:s utvärderade evidensbaserad praktik som främjar välfärd och hälsa](#) (på finska)
- [Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatio ry:n standardit](#)

#### Kontaktuppgifter

**Tuija Ylitörmänen**, specialsakkunnig

**Tapani Kauppinen**, utvecklingschef

**Tanja Tasala**, utvecklingschef

fornamn.efternamn@thl.fi

**Institutet för hälsa och välfärd**  
thl.fi